

تورک یوردی

تورکلرک فاندەسنە چالیشیر اون بش کونده بر چیقار

بیل ۷ - جلد ۱۴ - عمومی صای ۱۵۸

۱۵ حزیران ، ۱۳۳۴ - صای ۸

آلتیجی رور

خلاصه

واینا برچوق کونلر ده کیزک دالغاری اوستنده دولاشیر . — امدادینه برقارنال کلیر ، اونی قناد .
لرینک اوستنده پوهیولایه قادار کوتورور . — لوهی اونی اوینه آلیر . چوق عالیجنابانه معامله ایدر .
واینا مملکتته دونک ایتر . — لوهی اوکا بر «سامبو» یاپوب یایامایاجنی صورار . اگر یایارسه مکافات
اولارق کتدیسنه قیزی وبره جکدر . — واینا بونی یایامایاجنی سویلر . — فقط لوهی به ناملی ده میری
ایطاری کوندره جکی وعد ایدر . ایلار «سامبو» بی یایاجدر . او وقت لوهی واینا به برآت ؛ برقبراق
وبربر . — واینا بونلرله جابوجاق مملکتته کیدر .

چوق بویوکدی ، نده چوق . کوچوک . برقاندا .
دیله ده کیزه دووقونور ؛ دیگر یله کوکی قابلیوردی .

۱۴

شعر صیفه لری

یوقسه ربم ظالمک معبودنی طایم بن ؛
نم قلم اناناز قان قوقولو کتا بلره ؛
سرکش آلمن اکیلمز مذبح اولان حرابلره .

اگر حرصی ، غروری ، ظلمی ، کینی قهر اغزسه ک ،
سکا نم اللرم دعا ایچین قانقما یاجق ،
قورقارم که ، عصیانم ، کناهارم باشلا یاجق .

آیاغمک آلتنه بیغیلاجق عرشک ، کرسیک ،
قیامتک ، محشرک ، زبانیلی جهنمک ،
کوثر آقان جنتک و اون سکر بیک عالمک .

بر یاقیجی ایصنر چول کورونه جک بکا کوکک ؛
اوچایاجق اوستنده سنک رحمت ملکارک ،
طوقوناجق آلتنه قانادلری شمشکارک .

بن بو انقاز اوستنده فکرم ، قلم ، وجدانم بوش .
باقاجم بر قیریق ستون کبی دهرینلره ؛
بوشقلردن باشقا شی کورونه بن آنکیکلره .

بو بوشقلر اوکنده ارضم ، سمم ، هر برم لوش .
جنتلردن قوغولش آدم عمری سوره جکم ؛
دنیا بی بروطنسز کوزلرله کوره جکم .

بوساعنده آرتاجق : حریرلره انتقام ،
امیدی ، عشقی چالانلره لعنتلرم ،
وجدانی کناهارک ایدنلره حدتلم ؛

تمکینی اختیار واینا آلتی کون ، بدی یاز
کیجه سی برچام دالی کبی کنیش کردایلرک
آراستده بوجالادی . اوکنده نهایتسز ده کیز ،
اوزانیور ، باشک اوستده کوک بارلیوردی .
ایکی کیجه داه ، ایکی اوزون کون داه بویله
بوجالادی . نهایت سکزنجی کونده ، طقوزنجی
کیجه دن صوکر اوزولدیغنی خسته اولدیغنی
دویدی . زیر ارتق آياقلرده طیرناق ، بار .
ماقلرینک اوستنده دری یوقدی .

او وقت اختیار واینا :

« یازلیق بکا ، نه قادار سفیم ، دیدی .
ایشته مملکتی ، اسکی اویمی ، کوکک قهسی
آلتده یاشامق ، بوساحلسز ددکیزلرک ، بو
حدودسز مسافلرک اوستنده فورطونه لرله ،
کونلرجه ، بیللرجه چالقالانق ایچون ترک ایتم .
صوئوق ! دالغارک صرستده متادیاً بویله اصیلی
قالق نه آچی ! بوقانی دنیاده ، بوغملی حیاده
ناصل دوراییله جک . ناصل یاشاییله جکم .
اویمی هواده می ، صوده می یایاجم ، اگر هواده
یایمق ایسترسیم هیچ بر استناد نقطه سی بولا .
مایاجم ، اگر صوده یایسم دالغارک کونوره جک .
بردنیه لابونیانک بوکسکلکیرندن ،
یوقاری حوالیدن بر قارنال هوالاندی . نه

بویله سرسری دولاشیورم. دییه جواب ووردی،
بوزسز ده کیزده خیزی خیزی کیدیورم. بر
کون، بر صباح لواوتولا کورفرینه هنوز کیر-
مشدم، آتم بردنبره، بکا آتیلان بر اوقله
وورولدی. او وقت ده کیزه یووارلاندیم؛
روزکارله دالغالارنق، سالانق ایچون.. قورقونچ
بر فورطونا چیقدی. بی ساحلدن چوق
اوزاقلره کوتوردی. بو فورطونان بری
اوزون کونلر، اوزون کیچلر ده کیزده دو-
لاشدم. شیمدی نولوم بکا هانکی یولدن کله جک
بیلیمورم. عجا آچلقدنمی، یوقسه یور-
غونلقدنمی نوله جکم.

قارتال، هوانک قوشی:

— ای واینا! ایکلهمه بی براق! دیدی.
صرتمه، قانادلریمک اورتاسه یین. سنی ده کیزدن
چیقاراجم. ایستدیکک یرده کوتوره جکم.
قالووا اورمانلرینی، اوسمولا قورولرینی
کسدیکک کونلری، او آبی زمانلری خاطر-
لیورم. سن او وقت هوش اغاجنی کسمه مش
قوشلر، بن دیکلنه جک بر یر بولالم دییه
براقشدک.

اختیار واینا باشنی صودن چیقاردی.
قارتالک صرتمه، اوموزلرینک آراسه ییندی.
قارتال واینا بی هوانک ایچنده روزکار یوللرینک
فورطوناجاده لرینک بونجه پوهیولانک حدود-
لرینه دوغرو کوتوردی. اورایه براقدی.
کندی بولولطره چیقدی. اختیار واینا بویکی
ساحلده، بو یلتمز برونک اوستنده آوازی
چیقیدنی قادار اغلامغه باشلادی. فورطونالرک
بیکلرجه ضربه سندن وجودنده یوز بره واردی.
صاقالی دیم دیکدی. صاچلری قارما قاریشقی

قوروغی دالغالرک اوستنده کیدیور، اغاجنی
آدالری یالیوردی. بعضی اوچوبور، بعضی
دورو یوردی. اوزاقدن باقدی. ده کیزک ماوی
سطحنده اختیار واینانک دولاشیدنی کوردی.
— ای قهرمان! اوراده دالغالرک آره -
سندنه نه یاپیورسک؟

دییه صوردی:

تمکینلی اختیار واینا:

— پوهیولانک کینچ قیزی ایستهمکه
کیتدیکم ایچون دالغالرک اورتاسنده بولونوبورم.

شعر صیفه لری

۱۵

بی ظالم ایده جک مظلوم اولان صاف ایمان؛
قایالری آغارتان صولر کی جوشاجم؛
طاغدن طاغه بردی روزکار کی قوشاجم.

وارسین بوتون آتشلر یاقسین. نئم آلری؛
بیلدیرمی، شمشکی، شهابلری طوتامام،
بکا خدمت ایتمه سین هیچ بر آله و، برقیوبلجیم.

هر بر شیدن قوتلی کوروبورم بن شعرمی؛
یا قاجم بونکله بن اوقانلی غالمیری؛
یا قاجم قلمک آتشله آللری..!

اوندن صوکر آله ده میر عصا آلاچم؛
صاچلرمده شمالک قاصیرغالی سرت روزکاری،
وآلتمده بر باتان کونک قیزیل طالغاری..

ایصنر، مجهول یوللرک سرسریسی اولاجم؛
کیده جکم دنیانک آباقی ایزسز طاغلرینه.
کیتدکاری یرلردن دونه ینلر دیاربیه..

محمد امین

فقط ساکن دور یوردی . پوهیولا عالمه سنک
آناسی اوکا :

— ایشته زواللی اختیار ! یابانچی بر
برده سک !

دیدى .

تمکینلی اختیار واینا جواب ویردی :

— بیلورم . یابانچی بر برده یم . کندى
اومده کندى مملکتمده نه اییدم !

لوهى :

— کیمسک ، زردهن کلیورسک ! سکا
صورابیلریم ، آی قهرمان ! دیدى .

تمکینلی اختیار واینا :

— اولدقه ناملی ، اولدقه شهرتلی ایدم ،
دیدى ، اولدن ، قالدووالا چوللرنده ، واینولا
اورمانلرنده ، اقشام وقتلری تورکولر سویلر
دولاشیردم . سیمدی نه قادار بدبختیم ! نه
اولاجضی بیلیمورم .

لوهى :

— بو چامورلو چوقوردن چیق ! آی
قهرمان ! دیدى ، کل بزه فلاشلیکی ، باشکدن
کچلری آکلات .

قهرمانک کوز یاشلرینی ، فریادلرینی ،
دیندیردی . صانداله قویدی . صوکر کوره که
اوطوردی . پوهیولایه کلدی . یابانچینی اوینه
صوقدی . قارتی دیوردی . اوستنی باشی
قوروتدی . صوکر صو حاضرلادی ، اونی
یقادی ، اوغدی . سختی یرینه کتیردی .
دیدیکه :

— نه به آغلیورسک آرتق ؟

تمکینلی اختیار واینا :

— اغلامایه ایکله مه به حقم وار .

ایکی کیجه ، اوچ کیجه ، بوقادار کون آغلادی
یابانچی اولدینی ایچون اسکی اوینه ، دوغدی
یره زردهن کیده جکنى بیلیموردی .

پوهیولانک قورمال قزی آیه ، کونشله
سوز اتمشدی . ایکسی ده عینی زمانده برابر
دوغاچقور ، برابر اویاناچقوردی . بر کون
قورمال قزی آیه کونشدن اول اویاندی .
خوروز نوتهدن طاووغک اولادی سسنى
ایشیتدیرامهدن قالقدی . بش ، آلتی قویون
قیریدی . بویونلری ییقادی . کونش دوغمدن
شفق کورونهدن بویونلری اکیرله جک برحاله
کتیردی . صوکر تابلانی تمیزله دی . یابراق
بر سوپورکه آیه اوی سوپوردی . سوپو -
روستولری باقیر بر قابه دولدوردی . اولونک
اوزاغنده بر تارلایه کوتوردی . اوراده دوردی .
قولاق قاپاردی . ده کیز طرفدن کلن آغلا -
مالر ، نهر بویندن کلن ایکله مه لر دویدی .
هان اوه دوندی .

— ده کیز طرفدن ، نهر بویندن اغلامالر
ایکله مه لر دویدم !

دیدى . پوهیولا عالمه سنک آناسی دیشیز
لوهی چابوجاق اولویه ییقدی . دیکله دی .
صوکر دیدیکه :

— پو آغلاملر بر جوجوغک بویکله مه لر
بر قادینک دکلدر . بو سسر ، صاقللی بر
قهرمانک اولاجق ...

صاندالنی ده کیزه سوردی . کورکره صا -
ریلارق اختیار واینا به ، کدرلی قهرمانه دوغرو
کتیدی . صوبک تسانلیسی اختیار واینا سو -
روله مش کنیش بر باطافلده آغلیوردی .
آغزی تیزیور ، صاقلی روزکارله سالانیور

لوهی :

— آی حکیم واینا، آی ازلی شاعر، دیدی،
سنک نه آلتونکی، نه کوموشکی ایسترم .
آلتون پارالر چوجوق اوپونجانی، کوموش
پارالر آت سوسلیدر . بکا بر «سامبو» یابا .
بیلیرمیسک؟ پارلاق قاباقلی بر سامبو! بونی بر
قوغونک توبیله، قیصر بر اینکک سودیله،
بر کوچوک آرپا دانه سیله، بر طونام قویون
یونیه یابیلیرمیسک؟ یابارسهک سکا کوزل بر
قیز ویره جلم . سنی مملکته کوتوره جکم .
اوراده قوشکک، حوروزیکک توندیکنی دویا .
جقسک!

تمکینلی اختیار واینا :

— بوبله پارلاق قاباقلی بر «سامبو» یابام
دیدی، فقط بی مملکته کوتور . اورادن
سکا دهمیرجی ایلماری کوندره جکم . او سکا
بو «سامبو» کبی یاباجق . قاباغی دوککجک،
قیزی خوشنود ایدجک، اکلندیرمک .
ایلمار، غایت اوستا بر دهمیرجی، مکمل بر
دهمیر دوکوجیدر . کوکک قبه سی او یادی .
چکیچنک ضربه لرلی، کرپته سنک ایزلرلی هیچ
کوسترمدی .

لوهی :

— بکا قوغونک توبیله، قیصر اینک
سودیله، بر کوچوک آرپا دانه سیله، بر طونام
قویون یونیه سامپونی کیم یابار، پارلاق قاباغی
کیم دوکرسه کوزل قیزی اوکا ویرمه نی وعد
ایدرم .

دیدی . قیزاغنه آل آتتی قوشیدی .
واینا بییدردی .

— صاقین باشکی قالدیما، دیدی،

۴۷۲۰۱

کنیش ده کیزده، بو درین کورفرلرک
اورتاسنده دالغالرله اوقادار چالقاندم، اوقادار
چالقاندمکه ... اوت آغلایاجم . ایکنه یه جکم .
عمرم اولدقجه دوکونه جکم . چونکه وطنم
سوکلی مملکتمدن چوق اوزاقلره یابانچی
دیارلره دوشدم . بوراده اغاجلر، دالربی
ایصیریور، یارالبور . بوراده یالکز روزکارله
کونشک ضیاسنی طانیورم . زیر اونلری اولدن
بیلوردم .

لوهی :

— خایر واینا، اغلاما، دیدی، هیچ
آغلاما . یاشا، خوش وقت کچر . بوداها آنی
اوکنه قویدیغ بالقدن، آدن یه .

اختیار واینا :

— انسان کندی اوندن طیشارده بیدیکندن
آز فایدا کورور؟ حتی کندینه بویوک بر
ضیافت ویریلسه بیله ... انسانک کندی مملکتی
کندی اوی کبی اولماز . مرحمتلی الله بی
مملکته قاووشدورسون! کندی اوند هوش
آغاجی قابوغندن بر قابده ایچان صو، یابانچی
بر یرده آلتون قدحله ایچیلن بال شربندن
داها آغلادر!

لوهی :

— نهی اوبله یسه، سنی مملکتکه، تارلا
کنارینه، اوبنه کوتوروسم بکا نه ویررسک؟
دیدی .

اختیار واینا :

— بی اویمه کوتور، کوزل قوشمک
سنی، غوغونک صداسنی ایشیتدیررسک سکا
نه ویریم . بر باشلق دولوسی آلتون، بر
باشلق دولوسی کوموش ایسترمیسک؟

او وقت اختیار واینا ، بیاض یله آتی
درت ناله سوردی . غملی پوهیولادن پو پوک
برکورولتویه اوزاقلاشدی . عمر سیف الربه

وجودیکی ده اوینا تمده آت پورولماسین ، کیجه
اولماسین . اکر باشکی قالدیرر ، وجودیکی
اوینا ترسه مک مطلقا بر فلاکت کله جک .

عائله مناسبتلریمز

تسلیم ایتدیردی .. قالدین تسلیم ایتدیردی ..
و شایان شکراندرکه ارککلرده قالدینک اقتدارینی
و فداکارلغه مقابلده حقنی تسلیم ایتدی ..
بو نکچون قالدین کبی ، قالدینلق ده قفس آرقه -
سندن صیریلدی .. و قالدینلق مسئله سی ده تماس
ایدیاه بیلیر شکه کیردی . بزده قالدینک حقو -
قدن ، عرفاندن ، جمعیتده کی وظائفندن وقعه لره
و جریانلره استناد ایده رک بحث ایتمک امکانی
حاصل اولدی .

مسئله مناقشه ایدیاه بیلیر بر ساحه یه چیققدن
صوکره اوکاچکی دوزن ویرمک امکانی حاصل
اولور . و قانم که قالدینلر چوجوق اوزرنده
حتی ، چوجوق تربیه سی ، میراث ، حیات
عمومییه ، علی الاطلاق اشتراک کی .. برچوق
مسئله لر ، قالدینلق مسئله سی اطرافنده موقع
مناقشه یه آتیلایق ؛ و بو مسئله لر ، اجتماعی
دینی ، اخلاقی .. نقساط نظرندن پک چوق
فکرلری مشغول ایده جکدر .

زوج و زوجه مناسبتی ده .. بو مسئله لرک
بلکه اک مهمی در . تورک ملتک اجتماعی حیا -
تنده بر نشه و امتزاج کورمک دیله یئرلرجه بو
مسئله ناک حال وقتی گلش کچور بیلر ...

بزده قالدینلق و قیزلق مسئله لرندن صیق
صیق بحث ایدیله سنه باقیلرسه ، بو مسئله
کندیلکندن بحثه لیاقت قازانمشدر دیمک .
فی الواقع شیمدی یه قدرده بو مسئله اطرافنده
یازیلماش دکلدی . حتی قالدینلر ، حقوقلرینی
محافظه ایچون جمعیتلر تشکیل ایلدکری کی
عینی مقصدله غرضلر ، مجموعه لر دخی چیقار -
مشلردی ... آنجاق ، بوتون بو یازیلر ، بزده
حققه موجود بر جریانی افاده ایتکدن چوق
اوزاقیلر .. حسلری ، فکرلری اجنبی شمر -
لرمن ، یازیلرمن قدرده بزده قالدینلق مسئله -
سنه تماس ایدن یازیلرده ده اولایا یا ناخیلق
قوقوسی دویماق ممکن دکلدی . بشریت ،
بوتون حقلرینی پک چوق مجادله لر دن صوکره
قازاندی . اجتماعی مسئله لر ، حکمی و کیمیوی
دستورلر کی هرملکتنده عینی شکله موضوع
بحث ایدیله مزدی . حرب حاضر ، ملتک
ارککلرینه یوکلندیکی وظایفک مهم بر قسمتی ده
قالدینلرمنه تحمیل ایتدی .. شمدی یه قدر
قالدینلرک عجزی ، بر قناعت حالنده ارککلرده
یاشارکن ده مشترک فلاکنده کی مشترک فعالیت
نسایت قالدیننده ده بر قوتک موجود اولدیغی